

niu krajowej bazy danych w Kanadzie, ma być opracowanie raportów, które będą stanowiły dla hodowcy wsparcie w zarządzaniu. Mają zawierać informacje dotyczące częstotliwości występowania poszczególnych schorzeń, przedstawiać trendy, a także umożliwiać porównanie sytuacji w stadzie do średniej charakteryzującej dany region. W celu wypracowania jak najbardziej użytecznych raportów zakres prezentowanych informacji jest konsultowany w ramach specjalnie powołanych grup roboczych, składających się z korektorów racic, doradców, lekarzy weterynarii oraz naukowców.

DOKŁADNIEJ PRZYGLĄDAĆ SIĘ RACICOM

Przeprowadzone w Niemczech analizy potwierdziły, że wraz ze wzrostem wartości hodowlanej dla odporności na *Dermitis digitalis* (DD) zmniejsza się częstotliwość występowania przypadków chorobowych. Jednocześnie z ich badań wynika, że większa precyzja w trakcie rejestracji schorzeń pozwala na zwiększenie dokładności oceny. Porównano oszacowania uzyskane w przypadku posiadania informacji jedynie o przypadkach ostrych z uzyskanymi w oparciu o bazę danych zawierającą informacje także o schorzeniach w stadium przewlekłym. Okazało się, że rejestrowanie przypadków występowania wszystkich faz DD zwiększa oszacowaną odziedziczalność ponad dwukrotnie. Z tego względu zaleca się stosowanie opracowanego przez zespół profesor Dorothe Döpfer podziału stadiów występowania *Dermitis digitalis* (tab. 3). Ponieważ najłatwiejsza do zidentyfikowania jest faza M2, przez charakterystyczny kształt i kolor przypominający truskawkę, często tylko zwierzęta w tym stadium choroby są rejestrowane jako chore na DD. W efekcie tylko część chorych zwierząt jest zgłaszana, a pozostałe są traktowane jak osobniki zdrowe, co obniża jakość informacji i dokładność oszacowań dotyczących wartości hodowlanych, które na tych informacjach bazują. Genetycy z Niemiec podkreślają fakt, że precyzyjna rejestracja fenotypów pozwala uzyskać wiarygodne oceny genomowe przy mniejszej liczbie danych.

Podczas kongresu wszystkie osoby zaangażowane w realizację projektów w poszczególnych krajach podkreślały, jak istotne jest zaangażowanie korektorów w rejestrację informacji o zdrowotności racic, a także zwracały uwagę na rolę ujednoczenia nazewnictwa schorzeń. Są to kluczowe elementy pozwalające na utworzenie bazy danych umożliwiającej przeprowadzenie analiz, ale także prowadzenie w przyszłości wyceny międzynarodowej.

Problematyka występowania schorzeń staje się coraz częściej poruszanym tematem nie tylko ze względu na koszty, jakie za sobą pociąga ich leczenie, ale także z powodu strat związanych z ograniczaniem postępu hodowlanego. Zwiększone brakowanie wymusza wprowadzanie do stada większej liczby pierwiastek, zmniejszając ostrość selekcji na ścieżce matka – córka. Ogranicza to wykorzystywanie potencjału wynikającego ze stosowania technologii takich jak selekcja genomowa. ✖

ZYSKI PRZEDE WSZYSTKIM

TEKST: DR KATARZYNA RZEWUSKA, CGen PFHBiPM

Celem każdego producenta mleka jest wypracowanie zysku w prowadzonym przez niego gospodarstwie. Dążenie do uzyskiwania coraz lepszych rezultatów finansowych wymaga od hodowcy ciągłej poprawy zarządzania, a także utrzymywania zwierząt o coraz większym potencjale genetycznym. W przeszłości oznaczało to krowy o wysokiej produktywności. Obecnie oznacza te najbardziej efektywne, czyli przynoszące najwyższy dochód i jednocześnie sprawiające jak najmniej problemów. Jest to współczesny kierunek doskonalenia.

WYBÓR RODZICÓW DECYDUJE O PRZYSZŁYCH ZYSKACH

Mając na uwadze ostateczny wynik ekonomiczny, hodowca powinien zadbać o taki wybór rodziców, aby uzyskane po nich jałówki przynosiły maksymalny zysk, jaki jest możliwy do wypracowania w warunkach funkcjonowania danego gospodarstwa. Wybranie odpowiedniego buhaja stanie się znacznie łatwiejsze, kiedy hodowcom zostanie udostępniona wartość hodowlana wyrażona w złotych, która będzie wskazywać przewidywane zyski, jakie będą osiągać hodowcy od córek po danych rodzicach.

Decyzje podejmowane podczas wyboru zarówno buhaja, jak i jałówek w oparciu o wartości indeksu ekonomicznego pozwolą na ograniczenie ponoszonych przez hodowcę kosztów związanych z produkcją, a przez to doprowadzą do poprawy opłacalności hodowli. Efekt tych decyzji ujawni się co prawda dopiero podczas użytkowania potomstwa, a więc po kilku latach, jednak uzyskany postęp będzie gwarantował, że w skład stada wchodzić coraz efektywniejsze zwierzęta.

TWORZYMYS INDEKS

Obecnie w Centrum Genetycznym PFHBiPM (CGen) trwa opracowywanie indeksu ekonomicznego dopasowanego do potrzeb polskich hodowców. Dla uzyskania jego

ANKIETA HODOWLANA

Poznanie preferencji
hodowców

ANKIETA EKONOMICZNA

Zgromadzenie danych
ekonomicznych

OPRACOWANIE
INDEKSU
EKONOMICZNEGO

Rysunek 1. Ankiety umożliwią zebranie danych niezbędnych do opracowania polskiego indeksu ekonomicznego

ostatecznego kształtu niezwykle istotne jest poznanie realiów ekonomicznych produkcji mleka w poszczególnych regionach, w stadach o różnej wielkości i odmiennym poziomie wydajności. Na te realia składają się trendy związane z cenami mleka – tego, jak kształtowały się one na przestrzeni lat oraz jakie elementy są brane pod uwagę podczas ich określania przez mleczarnie. Dla dopełnienia obrazu konieczne jest uwzględnienie ponoszonych przy produkcji mleka kosztów związanych z żywieniem, utrzymaniem czy leczeniem zwierząt na wszystkich etapach odchowu i użytkowania. Dane te pozyskiwane są obecnie przez pracowników Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka podczas indywidualnych wizyt u hodowców, które mają na celu wypełnienie ankiety ekonomicznej (rys. 1).

KAŻDY GŁOS SIĘ LICZY

Kluczowe jest poznanie oczekiwań polskich hodowców i producentów mleka. To one w głównej mierze wpłyną na to, jakie cechy zostaną uwzględnione w indeksie ekonomicznym. Aby każda osoba zainteresowana doskonaleniem swojego stada mogła się wypowiedzieć na temat tego, jak istotne dla niej są poszczególne cechy, opracowano ankietę hodowlaną, która składa

się z dwóch części (rys. 2). W pierwszej pytania dotyczą gospodarstwa i praktyk hodowlanych. Ta część jest niezbędna, aby zapewnić równomierną reprezentację hodowców z różnych regionów czy systemów produkcji, gospodarstw mniejszych i większych. Uzyskane informacje pozwolą określić, czy istnieje zróżnicowanie priorytetów wśród hodowców i ewentualnie opracować kilka indeksów, tak by były dopasowane do rzeczywistych oczekiwań. Druga część ankiety hodowlanej zawiera pytania dotyczące preferencji. Na ekranie pojawia się seria pytań, w których należy wybrać, które z dwóch opisanych stad by się wolało. Przedstawione alternatywne sytuacje różnią się w odniesieniu do cech ważnych dla hodowli bydła mlecznego przy założeniu, że wszystkie pozostałe parametry w obu stadach są jednakowe. Przykładowo wybór może dotyczyć stada, w którym występują o 3 przypadki mniej zapalenia wymienia na 100 krów rocznie lub takiego, w którym produkowane jest o 1,5 kilograma białka więcej na krowę rocznie. Wybór jednej z dwóch wspomnianych sytuacji przez danego hodowcę może wynikać z bieżącej sytuacji w stadzie, tego, co wymaga poprawy, ale także z uwarunkowań finansowych wpływających na opłacalność produkcji lub wysokości

kosztów związanych z występowaniem konkretnego problemu. Seria pytań obejmuje 11 różnych cech, pozwalając na ich uszeregowanie w oparciu o udzielone przez hodowcę odpowiedzi. Zebranie wyników ze wszystkich wypełnionych ankiet pozwoli ustalić, jak ma zostać skonstruowany polski indeks ekonomiczny. W ten sposób, dzięki ankiecie, każdy hodowca może wziąć udział w określaniu nowego celu hodowlanego. Informacje o ankiecie są dostępne u pracowników PFHBiPM. Dodatkowo wskazówki dotyczące wypełniania ankiety można otrzymać także pod numerem telefonu 61 222 39 87 lub po wysłaniu wiadomości e-mail na adres info@cgen.pl. Zapraszamy do wzięcia udziału w tworzeniu polskiego indeksu ekonomicznego. ✖

Rysunek 2. Ankieta hodowlana pozwala poznać preferencje hodowców z gospodarstw o różnych uwarunkowaniach